

REMISSVAR

2024-12-11

Dnr: Bo 2024–0225

Utbildningsdepartementet
Gymnasie- och
vuxenutbildningsenheten

Betänkandet Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42) Dnr U2024/01680

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Barnombudsmannens synpunkter utgör inte något tillstyrkande eller avstyrkande av förslagen i promemorian utan problematiserar kring avsaknad av analys av konsekvenser för barn och deras rättigheter utifrån barnkonventionen.

I propositionen till inkorporering av barnkonventionen betonas (med en hänvisning till vad som uttrycks i strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige, proposition 2009/10:232) att det är viktigt att hela lagstiftningskedjan, från utredningsdirektiv till beslut i riksdagen, präglas av ett barnrättsperspektiv. Det är viktigt, anges det, att barnets rättigheter uppmärksammas och fångas upp på ett tidigt stadium i lagstiftningsprocessen i de fall där det kan vara av relevans. Kommittéväsendet har en central funktion när det gäller att föra in kunskap och olika perspektiv i det politiska systemet och att ta fram underlag för regeringens beslut inom olika områden. Om barnets rättigheter beaktas redan på utredningsstadiet och synliggörs i betänkanden, kan det bidra till att fördjupa diskussionen om de framlagda förslagen och ge ett bättre underlag inför det efterföljande lagstiftningsarbetet.¹

Även om barn inte är en huvudsaklig målgrupp för betänkandet påverkas barn av de förslag som läggs fram i betänkandet. Till exempel framgår det av betänkandet att barn utgör en väsentlig del av studieförbundsdeltagarna.² En aktör som utredningen särskilt lyfter fram är SISU-idrottsutbildarna vars uppdrag handlar om stöd för idrottsföreningar där barn utgör en stor användargrupp.

Betänkandet innehåller beskrivningar av konsekvenser i olika hänseenden men det saknas i princip beskrivningar av konsekvenser specifikt för barn och barns rättigheter. Det saknas överlag resonemang om vad förslagen mer konkret skulle innebära för barn, hur eventuella negativa följder kan undvikas eller kompenseras för, liksom hur olika omständigheter har värderats i förhållande till barnets bästa (artikel 3 i barnkonventionen).

Det framgår av betänkandet att ett antal aktörer har tillfrågats under utredningens arbete, men det saknas uppgifter om utredningen har tagit del av

¹ Prop. 2017/18:186 Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter, s. 74 och 95

² Sid 123

barns åsikter och beaktat dessa vid bedömningarna, eller varför utredningen inte funnit skäl att ta del av barns åsikter. Att barn och unga får komma till tals i alla frågor som rör dem är en av grundprinciperna i barnkonventionen enligt barnkonventionens artikel 12.

Beslut har fattats av barnombudsmannen Erik Henriksson efter föredragning av utredaren Kenneth Ljung. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Tove Björnheden deltagit.

Erik Henriksson
Stf. barnombudsman